

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

SAMMANFATTNING

Ett första steg mot en nationell riskbedömning

– nationell riskidentifiering

Denna broschyr är en sammanfattning av rapporten ”Ett första steg mot en nationell riskbedömning – nationell riskidentifiering”, utgiven av MSB, MSB 336-2011 - november 2011.

I rapporten presenteras en rad risker som skulle få stora konsekvenser för Sverige om de inträffade och den utgör en utgångspunkt för det fortsatta arbetet att ta fram en nationell riskbedömning.

Kontaktpersoner: Johanna Enberg, MSB, Tiina Saksman Harb, MSB

Layout: Advant Produktionsbyrå AB

Tryck: DanagårdLiTHO

Publ.nr MSB377 - mars 2012

Risker i ett helhetsperspektiv

De risker som finns runt omkring oss i vårt samhälle måste betraktas i ett helhetsperspektiv. Riskerna omfattar alltifrån vardagsnära risker till sådana risker som kan leda till stor skada i vårt samhälle. Konsekvenserna kan drabba befolkningen, vårt samhälles funktionalitet och ytterst vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden.

Vi har i Sverige hittills arbetat med risk- och sårbarhetsanalyser ur ett lokalt, regionalt och centralt myndighetsperspektiv. Vi har en tradition av att bygga vår beredskap underifrån, på aktörernas verksamhet och utifrån deras ansvar. En nationell riskbedömning blir en viktig del i att koppla ihop de förebyggande, förberedande, hanterande och uppföljande delarna och att förena underifrån-perspektivet med ett perspektiv ”ovanifrån” – det nationella perspektivet. Med en samlad nationell och tvärspektoriell riskbedömning kan vi också bättre förstå vilka brister som finns och hur vi kan göra prioriteringar.

Nationell riskbedömning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har fått i uppdrag av regeringen att ta fram en nationell riskbedömning med utgångspunkt i rådslutsatser om riskbedömning i Europeiska unionen (8068/11). Den rapport som togs fram i november 2011 är en redovisning av arbetet och ett första steg i processen att ta fram en nationell riskbedömning i Sverige.

Riskerna som presenteras i rapporten är sådana som i huvudsak har en låg sannolikhet och som skulle kunna få stora konsekvenser i ett nationellt perspektiv och därmed kan anses vara viktiga för EU:s övergripande bild. Riskidentifieringen baseras på ett urval av risker som centrala myndigheter och länsstyrelser har identifierat i sina risk- och sårbarhetsanalyser år 2010 och dessa täcker ett brett händelsespektrum.

Rapporten utgör en utgångspunkt för det fortsatta arbetet med att ta fram en nationell riskbedömning. Detta ger möjligheter att jämföra risker i ett nationellt perspektiv vilket också skapar bättre förutsättningar för prioritering av resurser.

Urvalet av risker

Urvalet av risker i riskidentifieringen har baserats på 46 centrala och regionala myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser för år 2010. För att få en övergripande bild av vilka risker som kan få genomslag på nationell nivå har MSB gjort ett urval av de risker som enligt myndigheternas bedömningar har angetts få ”mycket allvarliga” eller ”katastrofala” konsekvenser. Urvalet av riskhändelser har senare modifierats något genom två workshoppar, varav en genomfördes internt på MSB och en genomfördes tillsammans med andra myndigheter. Arbetet mynnade ut i framtagandet av 24 risker.

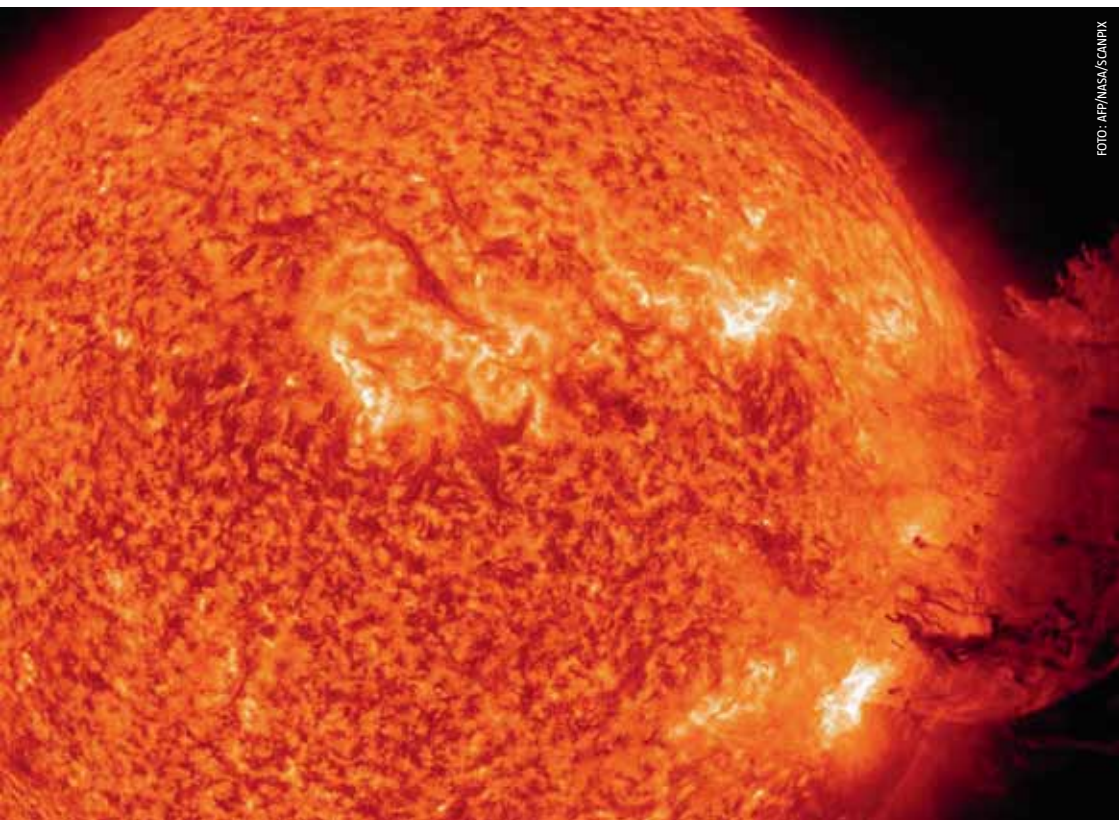

FOTO: MICHAEL WATKINS/STOCKPHOTO

FOTO: DARJO NOVAKOVIC/ISTOCKPHOTO

Identifierade risker

De 24 risker som presenteras i rapporten ger en övergripande bild av ett urval risker som kan drabba vårt land. Vissa risker har en bred omfattning vad gäller möjliga orsaker och effekter. Andra risker är mer specifika i sin karaktär. Många risker har också gemensamma komponenter. En storm är exempelvis en risk i sig, samtidigt som den kan ge upphov till andra risker, t.ex. störningar i elektroniska kommunikationer.

Det går inte att analysera risker i Sverige ur ett strikt nationellt geografiskt perspektiv. Risker påverkas oftast av och ger spridningseffekter i ett större sammanhang. Det finns många händelser som kan uppstå i andra länder – exempelvis cyberattacker, vulkanutbrott och pandemier som kan drabba Sverige. Det blev särskilt tydligt vid flodvågskatastrofen 2004 i Sydostasien då 543 svenskar miste livet. På liknande sätt kan händelser på lokal eller regional nivå, t.ex. störningar i elförsörjning, snabbt leda till effekter som måste hanteras på nationell nivå.

De 24 riskerna

De 24 risker som presenteras i rapporten är följande:

- översvämningar
- ras och skred
- stormar
- jordbävningar och vulkanutbrott
- solstormar
- värmebölja
- skogsbränder
- angrepp av skadeinsekter (växtskadegörare)
- smittsamma sjukdomar (utbrott, pandemier, zoonoser och epizootier)
- resistent bakterier och resistens mot antiviraler
- störningar i försörjning av läkemedel
- risker med nukleära och radiologiska ämnen
- risker med kemiska ämnen
- dammbrott
- störningar i livsmedels- och dricksvattenförsörjningen
- omfattande bränder i byggnader och tunnlar
- störningar i elektroniska kommunikationer
- störningar i energiförsörjningen
- störningar i betalningssystemen
- oljeutsläpp
- avbrott i transporter och stora transportolyckor
- terrorism
- cyberattacker
- risk för instabilitet i samhället och social oro

Fortsatt arbete med nationell riskbedömning

Det arbete som redovisas i rapporten utgör ett första steg på vägen mot en nationell riskbedömning. Att utveckla processer och metoder för en bedömning av risker utifrån ett nationellt helhetsperspektiv är en viktig komponent i arbetet med att stärka samhällsskydd och beredskap.

Det svenska krisberedskapssystemet bygger på att alla samhällsnivåer är involverade och MSB kommer att, i samarbete med berörda myndigheter, fortsätta det påbörjade arbetet med att utveckla en process för nationell riskbedömning.

Att förena underifrånperspektivet med ett perspektiv ”ovanifrån” – det nationella perspektivet – har inte gjorts tidigare inom detta område. Tack vare ett existerande arbete med risk- och sårbarhetsanalys på olika nivåer i det svenska krisberedskapssystemet, ett utvecklat koncept för förmågebedömning, samt i övrigt väl etablerade nätverk för samordning och samverkan med centrala myndigheter, finns det en mängd verktyg som kan användas inom ramen för det kommande utvecklingsarbetet.

Slutligen kommer arbetet läggas samman i en nationell riskbedömning som kommer att redovisas till regeringen våren 2013.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

651 81 Karlstad Tel 0771-240 240 www.msb.se

Publ. nr MSB377 - mars 2012